

MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT KB  
KÖZIGAZGATÁSI ÉS ADMINISZTRATÍV  
OSZTÁLYA

Dr. Tündik Sándor

SZIGORUAN BIZALMAS!

Bp., 1980. április 16.

KAO/14/8/1980. sz.

Készült: 1+7 példányban

Dr. Hellebrandt László

Varga Zoltánné

*Dr. Tündik Sándor*

E m l é k e z t e t ő

a Koordinációs Bizottság 1980. április 14-i üléséről

Dr. Tóth Lajos

Jelen voltak: Korom Mihály, Rácz Sándor, Benkei András,  
Szakács Ödön, Sziujártó Károly, Szilberek  
Jenő és Szabó István elvtársak.

Napirend: 1./ Tájékoztató a bírósági népi ülnökök 1980. évi  
választásának előkészítéséről.

Előadó: Szilberek Jenő elvtárs.

2./ Különfélék.

ad 1.

A bíróságokhoz 1973-ban megválasztott népi ülnökök megbizatása ebben az évben lejár. A vonatkozó párt- és állami határozatok értelmében a népi ülnököket 1980. július 31-ig újra kell választani. A járásbíróságok, a munkaügyi bíróságok és a megyei bíróságok ülnökeit a tanácsok alakuló ülésein, míg a katonai bíróságok ülnökeit tiszti, tiszthelyettesi és csapatgyűléseken kell megválasztani.

A megválasztandó népi ülnökök száma mintegy 13.000. A választások előkészítésére országos, illetve megyei ülnökválasztási bizottságok alakultak.

- A Koordinációs Bizottság a jelentést tudomásul veszi. Alapvető követelménynek tartja, hogy a népi ülnökök újraválasztásánál semmiféle mechanikus szemlélet ne érvényesüljön. A szüksé-

Országos  
Bizottság

459

ges frissítést a stabilitás szem előtt tartásával kell biztosítani. Tartózkodni kell a tulzott és indokolatlan fiatalítástól, ugyanakkor a tapasztalt és feladataik ellátására továbbra is alkalmas ülnököket - köztük a nyugdíjasokat is - lehetőleg újra kell választani.

- A jelöléseknél két alapvető szempont érvényesüljön: a jelölt legyen feddhetetlen, és rendelkezék kellő élettapasztalattal.
- Az ülnökválasztás kérdéseivel az országos és helyi sajtó jelentőségének megfelelően foglalkozzon.
- A Közigazgatási és Adminisztratív Osztály az ülnökválasztás jelentőségére és az ezzel összefüggő feladatokra levélben hívja fel a megyei pártbizottságok figyelmét.

ad 2.

- Sós Lajos és társai bűnügyében /rendőrgyilkosság stb./ megfelelő biztonsági intézkedéseket kell tenni a bírósági tárgyalás zavartalansága érdekében.

A sajtótájékoztatás ne irányuljon tulzottan az érzelmekre, terjedelmében legyen mértéktartó. Az ezzel összefüggő kérdésekről Rácz és Győri elvtárs konzultáljon.

- A Komárom megyében előfordult közlekedési balesettel összefüggő, valamint a dr. Sajtos Jenő szolnoki bíró és fia által elkövetett bűnügyek kapcsán a Koordinációs Bizottság ismételten felhívja a bűnüldöző és igazságügyi szervek figyelmét a társszervek tájékoztatását előíró párt- és állami határozatok betartására. Az ügyek elbírálásáról és a tapasztalatokról a bizottság kapjon tájékoztatást.

- Fazekas László ügyében, valamint a tököli katonai repülő-  
téren előfordult egyéb szabálytalanságokkal kapcsolatban  
Rácz elvtárs Czinege elvtárstól kérjen tájékoztatást.

*István*  
/ Dr. Szabó István /

Magyar Országos  
Levéltár

461



Dr. Tündik Sándor

(Le)

1980/14171

IGAZSÁGÜGYI MINISZTERIUM

MINISZTER

30.004/1980.IM.III/2.

Dr. Hellebrandt László

Varga Zoltánné

XXX

- fog. el.  
- me. haza. kulcs. mecho.  
- is. rok. v. p. t.  
- Sajtf. el. - egy. me.  
- haza. kir. v. a. s. f. ...  
- MB okok edjank roid  
- tejek. t. is 23 v. p. t.

Jó.

5. o. (nehogy "nemzet" iradat, legyen)

Dr. Tóth Lajos

5. o. "m. f. h. t. ..."

TÁJÉKOZTATÓ JELENTÉS

a Koordinációs Értekezlet részére  
a bírósági népi ülnökök 1980. évi választásának előkészítéséről

A bíróságokhoz 1973-ban megválasztott népi ülnökök megbízatása ebben az évben lejár. A Minisztertanács és a Népköztársaság Elnöki Tanácsa a népi ülnökök választásának időpontjára vonatkozó előterjesztésünket elfogadta. E szerint a megyei /fővárosi/ bíróságok, a járásbíróságok /városi, kerületi bíróságok/, a munkaügyi bíróságok és a katonai bíróságok népi ülnökeit 1980. július 31-ig kell megválasztani. A katonai bíróságok sorállományu népi ülnökeinek megválasztását ezt követően minden év június 1. és július 31. között kell megtartani.

Az ülnökválasztás országos szintű előkészítésére és irányítására 1980. március 21-én Országos Ülnökválasztási Bizottság alakult az MSZMP KB Közigazgatási és Adminisztratív Osztálya, a Hazafias Népfront Országos Tanácsa, a Minisztertanács Tanácsai Hivatala, a Szakszervezetek Országos Tanácsa, a Belügyminisztérium, a Honvédelmi Minisztérium, a Munkásörség Országos Parancsnoksága és az Igazságügyi Minisztérium képviselőiből. Ennek irányításával a fővárosban és a megyékben megyei választási bizottságok alakulnak, amelyekben a megyei pártbizottságok, a Hazafias Népfront és a Szakszervezetek megyei tanácsainak küldöttei, a megyei tanácsok titkárai és a megyei bíróságok elnökei vesznek részt. E választási bi-

Ertekezlet v. ö. h. t. ...  
Tóth Lajos ...  
1980. július 2.

MB Ptk. ...  
me. m. k. ...  
TJB el. ...  
V. r. t. d. ok eng. el. h. t. ...  
h. t. b. o. k. m. i. h. t. ...

[Görög ...]

Sajtó eljegyzés ...  
- népi. h. t. ...

fog. de me  
kulcs. el.

[Komm. a h. t. ...  
F. h. t. ...  
I. f. t. ...]

459

zottságok feladata a jelölések és a választások lebonyolításának helyi megszervezése és összehangolása.

A bíróságokról szóló 1972. évi IV. törvény szerint a járásbíróságok és a megyei bíróságok népi ülnökeit a bíróság területén működő vállalatok, szövetkezetek, társadalmi szervek és állami intézmények dolgozói jelölik. A munkaügyi bíróságok népi ülnökeinek, továbbá a fiataalkorúak büntető ügyeiben eljáró bíróságok pedagógus ülnökeinek jelölése a Szakszervezetek Megyei /Fővárosi/ Tanácsának feladata. A katonai bíróságok népi ülnökeit a fegyveres erők és a fegyveres testületek illetékes parancsnokai jelölik.

A járásbíróságok népi ülnökeit az ülnököt jelölő szerv szerint illetékes helyi tanácsok, a megyei /fővárosi/ bíróság és a munkaügyi bíróság népi ülnökeit pedig a megyei /fővárosi/ tanácsok alakuló tanácsülésén választják meg. A katonai bíróságok népi ülnökeit - rendfokozatuknak megfelelően - tiszti gyűlésen, tiszthelyettesi gyűlésen, illetőleg csapatgyűlésen választják.

Az 1973. évi választásokon a megyei és járásbíróságokhoz 10.014, a munkaügyi bíróságokhoz 1461, a katonai bíróságokhoz 1400 népi ülnök kapott mandátumot, összesen 12.875 fő.

A Fővárosi Bíróság és a megyei bíróságok elnökeitől kapott jelentések alapján megállapítottuk, hogy az idei választásokon a megyei és járásbíróságokhoz 9750, a munkaügyi bíróságokhoz 1970, a katonai bíróságokhoz 1400 népi ülnököt, összesen 13.120 főt kell megválasztani.

A Legfelsőbb Bíróság ülnökeinek 20 fős létszáma nem változik.



A munkaügyi bíróságok népi ülnökeinek létszámát az ideai választáson a munkaügyi bíróságok hatáskörének bővülése miatt emelni kell. 1980. január 1-től kezdve ugyanis a munkaügyi bíróságok hatáskörébe kerültek a szövetkezeti tagsági viták és a társadalombiztosítási ügyek, ezen felül megnyílt a bírósági út a vasut, a posta, a hajózás és a légi közlekedés dolgozói, valamint az orvosok fegyelmi ügyeiben is. A munkaügyi bíróságok ügyforgalma ennek következtében kb. 50 %-kal növekedni fog; ugyanakkor nem indokolt jelentősen csökkenteni a járásbíróságokhoz megválasztandó ülnökök létszámát, mert az 1973. évi keretszám több megyében szűknek bizonyult és időközi választásokat kellett tartani.

Régi tapasztalat, hogy a megválasztott népi ülnökök egy része előre nem látható okok miatt nem tud eleget tenni társadalmi megbízatásának. Biztosítani kell ezért, hogy a bíróságok működését egyes népi ülnökök akadályoztatása ne zavarja.

Az Igazságügyi Minisztérium Katonai Főosztályának felmérése alapján a katonai bíróságokhoz változatlanul 1400 népi ülnököt kell választani.

Az 1973-ban megválasztott nép ülnökök 44 %-a nő volt, 76 %-a az általános iskolánál magasabb, középfoku vagy felső foku iskolai végzettséggel rendelkezett. A foglalkozási megoszlás szerint 55,5 % termelő munkát végzett, 16,3 % pedig alkalmazotti beosztásban dolgozott. A termelésben közvetlenül részt vevő ülnökök 35,4 %-a az iparban, 3 %-a a mezőgazdaságban dolgozó fizikai munkás, 7,6 % mezőgazdasági termelőszövetkezeti tag, további 1,1 % pedig egyéb szövetkezeti dolgozó volt. A pedagógusok az 1973. évi választáskor 9,8 %-os arányt képviseltek. A nyugdíjasok aránya 14,2 %, a párttagok aránya kb. 48 % volt.

A munkaügyi bíróságokon jelenleg működő ülnökök közül viszonylag alacsony a fizikai dolgozók aránya /15,5 %/. A szellemi dolgozók aránya 80,5 %, közülük 55 % az alkalmazotti rétegbe tartozik. A nők aránya 27 %, a nyugdíjasoké 3,7 %.

Az 1973-ban kialakult arányok általában megfelelőek, bizonyos mérvű korrekcióra azonban szükség van. Időközben a nyugdíjasok száma növekedett, növelni kell ezért az aktív korosztály arányát. Biztosítani kell hogy népi ülnöknek a bíróságok munkájában valóban segíteni tudó, tulnyomó részt a termelő munkában közvetlenül résztvevő olyan dolgozókat jelöljenek, akik legalább általános iskolai képesítéssel rendelkeznek. Fontos, hogy a kulturális színvonal általános emelkedése kifejezésre jusson az ülnökök kiválasztásánál is. Javítani kell a 35 évnél fiatalabb korosztály és a nők képviseletének arányát.

A munkaügyi bíróságok ülnökeinek kiválasztásánál fokozott figyelmet kell fordítani arra, hogy valamennyi fontosabb iparág területéről a szakmájukat jól ismerő, aktív embereket jelöljenek. Növelni kell a fizikai dolgozók részvételét. A munkaügyi bíróságok hatáskörének bővülése miatt képviseltetni kell a termelészövetkezeti tagságot is.

Sulyt kell helyezni a népi ülnökök egészséges cserélődésére. Kivánatos, hogy a régi ülnököknek mintegy 40 %-át újak váltsák fel. Olyan ülnököket, akik már több választási időszakon át működtek, csak különösen indokolt esetben célszerű újból jelölni. Az újból jelölt ülnökök magatartását és munkáját a jelöléseknél gondosan mérlegelni kell.

Fontos a jelölések politikai előkészítése. Fokozottan tudatosítani kell a jelölőgyűléseken az ül-

Munkaügyi Bíróságok  
Levéltára

457

nökbíráskodás politikai jelentőségét, valamint a vállalatok és egyéb szervezetek ezzel kapcsolatos kötelességeit is. Vissza kell szorítani azt a jelenséget, hogy a vállalatok fontos munkaköri elfoglaltságra, termelési érdekekre, az iskolák pedig létszámhiányra hivatkozással gyakran nem teszik lehetővé, hogy a népi ülnökök a feladatukat teljesíteni tudják.

Az ülnökválasztás előkészítő munkája egységeségének biztosítása érdekében irányelveket készítettünk, amit az Országos Ülnökválasztási Bizottság képviselőinek rendelkezésére bocsátottunk. Az irányelvek az ülnökválasztással kapcsolatos legfontosabb tennivalókat tartalmazza. Szükséges hogy annak alapján a Belügyminisztérium, a Honvédelmi Minisztérium, a Munkásőrség Országos Parancsnoksága, a Minisztertanács Tanácsi Hivatala, a Szakszervezetek Országos Tanácsa és a Hazafias Népfront Országos Tanácsa is adja ki a megfelelő intézkedéseket az irányításuk alá tartozó szervezetek a rájuk háruló teendők megfelelő elvégzése érdekében.

Szükséges hogy az országos sajtó, a rádió és a televízió a jelölések és a választások időszakában mértéktartóan foglalkozzon a népi ülnöki intézmény jelentőségével és az ülnöki munkával.

Kérem, hogy a Koordinációs Értekezlet a tájékoztató jelentést fogadja el.

B u d a p e s t , 1980. április 8.

. Dr. Markója Imre sk.

1980. április 8.  
Központi  
Könyvtár

418